

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
juttatásos közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager K. cégénél

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Az aratás.

A szikkadt rög nem áhítja mohóbban az üdítő esőt, mint a magyar gazda az ideai termés sikerét. Egy esztendő verejtékes munkájának eredménye, egy esztendő gazdasági életének alapja nálunk a termés. A gazdasági élet minden terén a várakozás szélesöndje uralkodik már hetek óta. Remény kél az emberekben és a vállalatokban, de egyuttal aggodalom is, hátha az utolsó pillanat halomra dönthet minden kalkulálást.

Mert az ideai tavasz és nyárelő nem hozott normális időjárást. Több volt a hideg és az eső, mint a meleg és a napsugár. S ha nagyobb baj nem is támadt, az a hátrány máris evidens, hogy Péter-Pál napjára nem volt érett kasza alá a termés. E héten azonban megindul Magyarország szent életmunkája az aratás. Ezer meg ezer kaszán villan meg a ragyogó napsugár és suhogásuk alatt rendekbe dől a gabona.

S ettől a pillanattól kezdve megindul a gazdasági esztendő óriási és komplikált gépezete. Ezer meg ezer egzisztencia, vállalat és intézmény várja a táplálékot a terméstől. Csak ilyenkor, az aratás küszöbén táru elénk egész jelentőségében a messzire és mélyreterjedő hatás, amelyet a termés egész gazdasági életünkre gyakorol.

Hogy megtelnek-e csordultig a csűrök, ahogy némelyek remélik? — ma még nem tudjuk. A sok eső és hideg ártott bizony itt-ott a termésnek s a kilátások, amelyek néhány hét előtt szerfölött biztatók voltak, némileg csökkentek. De annyi már most bizonyosnak látszik, hogy az ideai termés jobb lesz a tavalyinál. A buzának kalász- és szemképződése nagyobbára kedvező körülmények közt történt s a hivatalos jelentések, amelyeket nem optimizmus, hanem gondos, lelkiismeretes tájékozódás inspirált, minőségileg is kielégítő, helyenkint jó eredményt helyeznek kilátásba. Nem ugyan kitünő, de jó középtermésre számít a hivatalos kimutatás, amidőn 40 millió métermázsát meghaladó termésbecslést nyújt. Egy

jó középtermés Magyarországon pedig már szerencsés esély és mondhatni: örvendetes, országos esemény.

A tavalyi 33 millió métermázsához képest 7 millióval több ígérkezik az idén. Ebben a hét millió métermázsában pluszban rejlik a jövő esztendő gazdasági föllendülésének reménye. Föltéve persze, hogy az áralakulás nem devalválja tulságosan a terméstöbblet értékét.

Ami kiválóképpen örvendetes, az, hogy buzatermésünkre esik a kedvező eredmény oroszlanrészre. Ugy mennyiség, mint minőség dolgában megfelel a termés a jó középátlagnak. Már pedig a magyar buza ma még mindig a világ legjobb buzája. Acélossága, sikértartalma, őrlésre való alkalmas volta párját ritkítja. Így hát a külföldi fogyasztópiacok biztosítvány számára. Ha kissé elkésve is, de még mindig jóval korábban kerül a mi buzánk a piacra, mint a többi velünk versenyző ekszportállamoké.

Azon fordul meg most már a termés valódi sikere, hogy milyen árakat érhetünk el. Mi azt hisszük, — s a helyzet tényleges mérlegelése mellett sem vélünk csalódní — hogy valami ijesztő áresésről nincs okunk tartani. A buzakészletek világszerte megritkultak, tehát az egyik tényező — a tavalyi termés fenmaradt készletei — nem nyomja az árakat. A másik, színtén nagyon fontos tényező, az kiviteltre termelő államok ideai termése. Erre nézve ma még nem vagyunk teljesen tájékozva. Ama nagy országok közül, amelyek termésükkel a nemzetközi áralakulásra döntő hatással vannak, kiváló mértékben három jön számításba: Amerika, Oroszország és India. Az eddigi becslések szerint Amerikának aligha lesz oly jó termése, mint tavaly. Igaz, hogy a tavalyi rendkívül jó volt s ha az idén nem is dobhat annyi búzát az európai piacra, mint tavaly, még is mindig elég tekintélyes konkurensünk lesz. Az oroszországi termés meglehetősen jónak ítélik, de megbízható becsléseink sem erről, sem India terméséről nincsenek. Épp úgy hiányzanak adatok Ausztráliáról és Argentiniáról, amelyek

különben csak tavasszal vetik piacra termésüket. Ami az európai fogyasztó-államokat illeti, Franciaországban gyöngye termésre van kilátás, Németországban viszont jó termésre várnak, habár az utóbbi hetek itt is megcsappantották a kilátásokat.

Mindent egybevetve tehát, a kilátások az áralakulásra nem kedvezőtlenek, annyiban, hogy nagyobb árhanatlásra nem mutatkozik sem a bő világtermésben, sem a nagy készletekben aggasztó ok és alkalom. A kereslet körülbelül arányban lesz a kínálattal s így az árakban erős változások aligha lesznek. Előnyünkre válik mindenestre az az egy-két hét, amelylyel az európai piacokon megelőzük az idegen új termést. Ami a termés gyors értékesítését előmozdithatja, arra, mint minden évben, az idén is gondja lesz a kereskedelmi kormányoknak s a szállítási vállalatoknak. Mind meg fogják tenni a szükséges intézkedéseket a gabonakivitel gyors és akadálytalan lebonyolítására, úgy, hogy teljesen fölkészülve nézünk a szállítási időny elé.

Minden megtörténik tehát, ami emberi előrelátással megtehető, hogy az ideai termés áldássá legyen az országra. A végzetbe vetett reménnyel és bizalommal várjuk, hogy számításaink beválnak.

Felhívás

Délmagyarország tanítóságához és tanügybarátaihoz.

Viruló mezőgazdaság, kifejlődött ipar és élénk kereskedelem azon nagyfotosságú tényezői az állami életnek, melyeknek összehangzatos fejlesztésében nyilvánul ama titkos erő, mely az országok gazdagságát, a nemzetek hatalmát és a népek boldogságát szüli.

Minél magasabb fokra emelkedik e három nagyfotosságú tényező összehangzatos művelése valamely államban, annál biztosabb annak fölvirulása, annál nagyobb mérvet ölt abban a közgazdagság és ennek alapján annál inkább gyarapodik a nemzeti erő is.

Erre tanubizonyosság a nyugat-európai művelt államok, valamint azon általános törekvés az államok politikai életében és a nemzetek kormányozásában, melylyel a nemzeti gazdagság és gyarapodás fent haogztatott alapvető tényezőit a mai korban fölkarolják és ápolják.

TÁRCA.

Mire megvénülünk. . . .

Olyan volt a Csákány Miklós menyasszonya, mint a lilium, egyerű, tiszta, szép de hidek. Mindenki azt gondolta róla legalább hogy hideg. Nagyon elcsodálkoztak hát azon amit modott, a mikor le akarták beszélni arról, hogy Csákányhoz hozzámenjen. Megmondták, bebizonyították ugyanis neki, hogy Csákány másba szerelmes siheder kora óta, szerelmes, örülten, olthatatlanul és boldogtalanul — de titkolja. Házasodni csak azért akar, hogy vigasztalódjék.

Hát vigasztalni fogom az uramat ha kell az egész életén át. Ha halála napjáig tudja szeretni titokban híven azt, akit a szíve első lobbánásával megszeretett, úgy nagyon tiszteletreméltó bánata van és olyan nemes szíve mint talán senkinek e világon. A ki így érez nem lehet rossz ember, megérdemli az én vigasztalómat.

Megtörtént az esküvő. A leány még csak meg sem kérdezte Csákányt: leszámoltál a szíveddel? Tudta ő az egész nagy szerelmi történetet s ez elég volt neki, tudta hogy miképen bánjon az urával.

Csákány Miklós tizenhét esztendő volt, hogy beleszeretett az apja szomszédságában levő birtokos kasznárjának a leányába. Tizenöt éves volt a leány, gyönyörű szép és csupa élet, csupa temperamentum, s olyan bübajos tudott kacagni, hogy megszegyenyítette vele a gerlé. Ez a kacagás tett barátjává mindenkit, ez a kacagás a világ legszebb muzsikája volt. És a leány kacagott is, mindeure kacagott, olykor

csak mosolygott s mindent el tudott intézni ezzel. Két évig tartott az idilljük ott a pusztákon. Az volt eltűnt tavasza, csudaszép idő volt. . . A lányt aztán föladták Pestre egy rokonukhoz tanulni a színiiskolában, mivel hogy mindenki azt mondta, hogy nagy tehetség. És különben meg is látszott rajta. Mikor elváltak, künu a kertben búcsúztak s Csákány szomorúan szolt:

— Ugy-e nem fogsz feledni? Ugy-e nem dobod el, ha ünnepezt színeszűn lesz, az én őszintén érző szívemet?!

— A lány erre a szentimentális mondásra is kacagott s így mondta:

— Hogy felejténem el az én gyermekkori pajtásomat, maga csacsi?

Találkoztak aztán itt fűn a fővárosban is. A lány gyorsan fejlődött s még gyorsabban emelkedett. Két-három esztendő alatt már ünnepezt primadonnája lett az operett színháznak. Csákány mindig mellette volt. Fiatalkori szerelme hatalmas, emésztő szenvedélylyé nőtt. Nem hűtötte ea a körülmény, hogy ők ketten tulajdonképpen egyre elérhetlenebbé lettek egymásra, de igenis szította ezt a lángot a lány valóban nagy művésze, meg a mikor érzi bajainak elbűvölő teljességében jelent meg előtte a színpadon. A leány pedig látta e szenvedélyt, de okosan bánt a fiuval. Nem utasította el, de bámolatra méltó ügyességgel tudta kellő távolságban tartani. A férfi meg halgatott persze a szavára, de csak addig, a míg a diváról szállongó pletykák egyikének valóságáról meg nem győződött. A szent láng akkor a káhozat tűzévé vált bensőjében. Beszéli hogy örülként rohant föl a művésznőhöz. Mi történt köztük, senki sem tudja. De Csákány Miklós este holt halványan jelent meg a kasznárban s kijelentette,

hogy megy a fővárosból, ei örökre, a kicsi földjére gazdálkodni. Többé föl sem jön, becsületszavát adta rá többek előtt.

El is ment, de fölszaggatott szívvel. És akkor ismerte meg a leányt, a későbbi feleségét. Két évi udvarlás után vette el, mert a legjobb emberei tanácsolták neki hogy házasodjék meg, ez az egyetlen ami még megvigasztalhatja.

Ugy látszik meg is vigasztalta. Csöndes, szótalan embernek ismerték mindig, az lett a házasága alatt is, a mely boldog volt tiz esztendőn át. Akkor jött egy levél, jönnie kellett. A diva írta: Feloldom szava alól jöhet, adja be a gyerekeit az iskolába. Csákány Miklósnak feltűnt: lám, lám, hogy tudja pontosan hogy a fiaim most kerülnek az első gimnasiumba. A levelet különben minden szó nélkül megmutatta a feleségének. Az asszony azt mondta: megyünk, igenis megyünk.

— Nem féltesz?

— Nem. Pedig féltette egy kissé, nagyon kissé, de tudta, hogy egykor ugyis tul kell esnie azon a perczen, a mikor a férje és a régi ideal viszontlátják egymást. Az utczán találkoztak a művésznővel. Csákány köszönt a diva viszonozta, aztán mint régi jóbarátot üdvözölte s hamar megbarátkozott az asszonnyal is. Csákány néháy konvencionális bók után a gyermekhez fordult, átengedte urát a régi ideálnak, történjen, aminek történie kell. Csákány Miklós pedig köznap dolgozról beszélt a művésznővel, iparkodott még tréfálkozni, de szemében szomorúság ült, ott volt az egész mult. Hamarosan el is váltak. Csákány Miklós pedig sürgette a hazatárást. Otthon aztán még szótlanabb volt. Két hónap mulva került csak szóba a pesti találkozás. Kün ültek

Hazánk állami életében is mindinkább erősebben nyilvánul eme törekvés, melynek nyomában a haladás és fejlődés már is szembeötlően föltűnik. És ha a törekvés szülte eredmény nálunk még nem érte el ama magasabb fokot, melyen az állami életnek e téren való megnyilatkozása közmegelégedést szülne, úgy ennek oka minden bizonyítással nem a kifűzött irányban, avagy az eszközök helyes vagy helytelen megválogatásában és alkalmazásában keresendő, mint talán inkább abban, hogy a kifűzött irány eddig társadalmunkban nem igen talált kellő visszhangra.

A magyar társadalom, ha e tekintetben a multban vétkezett is, melyért a jelenben bünhődik, felocsudott és új életre kel. Nap-nap után tapasztalhatni, hogy a magyar társadalomban mindinkább erősebb gyökeret ver a közügyek iránti érdeklődés. És széles e hazában mindinkább általánossá válik a mozgalom, mely a nemzeti gyarapodás és közigazgatás emelését, fölvirágoztatását célozza.

Délmagyarország törvényhatóságai és községei a társadalom egyes tényezőivel eme, a nemzeti közigazgatást és gyarapodást célzó mozgalom továbbfejlesztésében és ápolásában a közös munka sikere iránti bizalommal és a hazafias szellemétől vezérelt céltudatossággal vállvetve buzgólkodnak. Bizonyítást tesznek arról mindazon közhatalmú társadalmi intézmények, melyeknek a mezőgazdasági, ipar- és kereskedelmi szövetkezetek, egyesületek és intézetek, tejszövetkezetek, mezőgazdasági- és iparkiallítások meg számos hasonló intézmény, melyek vidékünkön a társadalom kedvezményezéséből és a hatóságok jóindulatú támogatásával nap-nap után szerveztetnek és mint házagpótló intézmények nemcsak hogy helyüket megállják, hanem mindinkább virágzásnak is indulnak.

A társadalmi működés e sikerében hazánk ez exponált vidékén erősen megnyilatkozik az állami és társadalmi élet minden tényezőjének vállvetett összműködése. E siker közös vívmány, melynek féltékeny megőrzése és továbbfejlesztése szent hazafias kötelesség.

Hogy e szent kötelesség teljesítésében az állami és társadalmi élet valamennyi tényezői közül az iskolának elől kell járnia, a dolog természetében fekszik és abból önként következik. Hisz az iskola hivatása az értelem fejlesztése mellett a szív és kedély nevelése. Az iskola tehát tanít és nevel. A ki pedig tanít és nevel, az hivatva van az életre irányt adni. És lehet-e szebb és magasabb hivatása az iskolának, mint ama üdvös iránynak a zsenge gyermeki szívbe való átültetése és annak továbbfejlesztése az ifjubarát? Csak ilyenképpen remélhető, hogy a nemzeti gazdagodást célzó törekvés a jövő nemzedékben annyira megszilárdul, hogy testet öltve, édes hazánk gazdagságát, hatalmát, valamint nemzeti boldogságát megteremtse.

Az iskola a tanító.

A magyar tanítóság van tehát hivatva a közigazgatás emelésére és a nemzeti erő gyarapodására eszméjét az iskolából a társadalomba átültetni és azt abban fejleszteni, valamint annak megvalósítása érdekében a helyes irányt megadni és az eszközökre rámutatni, melyek igénybe vételével a cél elérhető.

Hogy a magyar tanítóság és különösen a Délvidék hazafias tanítósága e tekintetben is ismeri kötelességét, bizonyítja nemcsak annak a hasznos közmunkában töltött multja, hanem talán azon körülmény is, hogy Délmagyarország társadalmi törekvéseiben a tanítósággal összeforr és céljainak elérésében vele közös munkát végez.

Versecz város törvényhatósága a város hazafias társadalmi által f. évi augusztus hó 15-dikére ipar és mezőgazdasági kiállítást rendez, mely kiállítás sikerének biztosítása érdekében többek között Délmagyarország tanítóságának támogatását is kereste, midőn annak szükségességére és hasznos voltára utalva, a Délmagyarországi Tanítóegyletet fölkererte,

egy csöndes őszi estén a kertben. Csákány mondta halkán busan.

— Lásd igazad volt a sejtésedben, amit nem mondtál nekem, de tudtam, hogy megvan benned, szót a feleséghez. Igazad volt. Minden elmúlik, megváltozik idővel. Azt hittem belehalok ez érzelmebe, s ime ma nincs, már eltűnt, nem szeretem többé. . . .

Az asszony szemébe nézett és így szólt:

— Tévedsz, Miklós! Nem mult el a szerelmed, hiszen olyan szomorú vagy. Én érzem csak hogy nem mult el. Hidd meg, az igazi érzés nem változik, nem tűnik el soha, csak az emberek változnak, öregednek, az érzések nem. Nem is változott meg, nem is tűnt el a te szerelmed, szent örök láng az. De igenis eltűnt, örökre, visszavárázhatatlanul az, akit szerettél, a kacagó leányka, szépsége, életkedve, művészete tetőpontján ragyogó diva. A tavasz elmúlt, el a nyár is, az ővé abban a perzselő életben ott fűn, a tied ápoló, vigasztaló szeretetben itt a jegények között. Most már őszre hajlik. . . Én látom, hogy te temetsz valamit keserves fájdalommal temeted a szerelmet, az ifjúkori tüzes, fékezhetetlen szenvedelmet, a melyet nekem kell pótolni az én nagy, nagyon nagy, szeretetemmel. . . .

Az asszony elhallgatott. Csákány Miklós ölébe hajtotta fejét s a nő lágyan simogatta égő homlokát. Sokáig ültek így szótlanul ott a virágok közepette a csillagos ég alatt. A bokrok alján, a fák között busan zokogva bujdosott a szeptemberi szellő, de a csillagos égről a hold enyhe, ezüstös fényt szórt az egymásra borult férj és feleségre. . .

Nemeskéri Kiss József.

hogy ez idejéig Versecz városában a mezőgazdasági- és iparkiallítás ideje alatt tartsa meg.

Tisztelt Kartársak! Versecz város törvényhatósága, midőn az általa rendezendő mezőgazdasági- és iparkiallítás alkalmából egyetűntet eme kitűntető meghívással megtisztelt, nem pusztán csak udvariasságot tanúsít. Nem, hanem azzal mintegy el akarja ismerni azt, hogy a tanítóság Délmagyarország társadalmában számot tevő tényező, mely a társadalmi közügyek végzésében üdvösen befolyhat. És midőn ezt elismeri, egyúttal dokumentálja azt, hogy Délmagyarország társadalmi törekvéseiben a tanítósággal csakugyan összeforr és vele karöltve jár.

Kartársak! Versecz város törvényhatósága, midőn velünk szemben illetékesen cselekszik, oly tiszteletet tanúsít állásunk iránt, mely tisztelet nagysága előtt a háláérzelem nyilvánításával meghajolunk.

Ennek hatása alatt állunk most is, midőn a kitűntető meghívásnak készséggel engedve, a „Dél. Tanítóegylet” XXXVI. nagy- és közgyűlését f. é. augusztus hó 21., 22. és 23. napjaira kitűzzük és arra Délmagyarország tanítósága és tanügybarátait jelen felhívásunkkal tiszteletteljesen meghívni szerezcsünk van.

Tisztelt Kartársak, nagyrabecsült tanügybarátok!

Itt az alkalom. Mutassuk meg, hogy nemcsak szóval, hanem tettel is fellépünk a hazafias irányú törekvések iránt. Föltehat Verseczre a mezőgazdasági- és iparkiallítással egybekötött délmagyarországi XXXVI. tanítógyűlésre! Tanítónak, tanügybarátunk egyaránt bő alkalma nyílik ott közös tanulmányra és közhatalmú tapasztalatok szerzésére úgy, mint hazafias kötelességének teljesítésére.

Versecz városa a magyar vendéglátás igaz szeretetével nyitja meg előttünk kapuit, Versecz város hazafias polgársága és előre törekvő társadalmi a legmesszibbe menő előkészületeket teszi már most is arra nézve, hogy a nemzet napzásomait, a tanítókat annak idején méltóan fogadhassa és ottlétüket minél kellemesebbé és kedvesebbé tehesse.

Tanítók, szeretett Kartársak!

Versecz város hazafias polgársága igaz szeretetével ajándékoz meg bennünket, midőn ily messzire menő előkészületeket tesz fogadtatásunkra. Viszonzzuk e szeretetet! Mutassuk meg, hogy erre méltóak vagyunk. Gyülekezzünk augusztus 25-én teljes számban Verseczen. Buzdítsuk a tanügy igaz barátait, a mezőgazdasági és ipar értelmes elemeit arra, hogy velünk tartva, a verseczi mezőgazdasági és iparkiallítást minél számosabban látogassák meg.

A Délmagyarországi Tanítóegylet a verseczi tanítógyűlést rendezése alkalmával is híven ragaszkodik tradicionális szokásához, miért is hasznosat a kellemetessel egyetűve, az Aldunára és Herkulesfürdőre tanulmánykirándulást tervez, melyen Csóngrád vármegeye tanítóegylete is részt veendő.

Ezek után felszólítjuk egyetűntet tagjait, Délmagyarország tanítósága és tanügybarátait, kik egyetűntetünk XXXVI. nagy- és közgyűlésén részt venni óhajtanak és a tanítógyűlést nyújtotta kedvezményekre igényt tartanak, szíveskedjenek tekintettel a mezőgazdasági- és iparkiallítás látogatása következtében bizton beálló nagyszámú idegen forgalomra, legkésőbb f. é. augusztus hó 10-ig a verseczi XXXVI. tanítógyűlést rendezendő helybizottság helyettes elnökénél Boiger Károly verseczi közs. isk. igazgatónál, teljes címük (név, helység, utolsó posta) kitételével és 2 korona résztvevői díj beküldésével annyiával is inkább jelentkezni, mivel a kifűzött határidő után beérkező jelentkezések sem a kedvezmények élvezetére, sem pedig a tanulmányuton való részvételre vonatkozólag tekintetbe vétetni nem fognak.

A kik az Aldunai kiránduláson részt venni óhajtanak, szintén a verseczi helybizottság fent nevezett helyettes elnökénél 1 korona kirándulást rendező költség beküldése mellett jelentkeznek.

Most pedig az édes viszontlátás reményében egyetűntet jellegűvel kívánjuk: „Bátran, gondosan és Istenben bízva — előre!”

Hazafias üdvözléssel

Fehértemplom, 1902. június hóban.

Az elnökség:

Molnár József, s. k.
egyl. alelnök.

Zsutty Béla, s. k.
egyl. titkár.

Gondoskodás a nép jólétéről.

Csendben, reklám és dicsőimuszok zengése nélkül kezdte meg két esztendő előtt működését a gazdasági munkáspénztár s most, aránylag oly rövid időnek leforgása után látjuk, hogy Darányi miniszter ezen alkotásának korszakot alkotó jelentősége van. Rövid élete alatt olyan eredményeket, olyan sikereket ért el a pénztár, a melyet, sajnos, igen kevés új magyar intézménynél tapasztaltunk, s a melyet teljes mértékben megbecsülni annál is inkább okunk van, mert ez az intézmény realisan és humanusan karolja fel a nemzet alacsonyabb rétegeinek, tehát a fundamentumának érdekeit.

A nemzetnek ezt a rétegét állandóan métegy fenyegeti. Hol felforgató tanokkal akarják a haza ellenségei a társadalmi rend ellen izgatni, hol a középkeresetű sötétségét terjesztik benne azok, akiknek ez a sötétség az életető elemük.

A népet eddigelé alig védelmezte más a métegyezés ellen, mint a csodórszurony, a kirendelt katonaság Manlicher fegyvere és szomorú tapasztalatok igazolják, hogy a védekezés ezen módja amilyen barbar, olyan igazságtalan.

Csakis a munkások érdekeit helyesen felkaroló intézményekkel óvhatjuk meg újpénztet e métegy ellen és tarthatjuk meg a haza számára. És ilyen intézménynek bizonyult a gazdasági munkás és cseléd-pénztár, melynek tagjai már haromszázézerrel jóval többen vannak s ez a szám napról-napra szaporodik. A pénztár derékasan és becsületesen teljesítette feladatát és mindenütt megnyerte a nép bizalmát. A kik ismerik a népet, milyen bizalmatlan és elfogult az urak újításával szemben, azok kellő mértékben tudják méltányolni azt az eredményt, a mely a nép bizalmának elnyerésében áll. Ime hosszas és haszontalan kísérletezés után végre sikerült megtalálni az intéző köröknek azt az orvosságot, melynek türelmes és czélszerű használatával a föld népének nagy sebeit behegeszteni lehet. Ez orvosság a cseléd- és munkáspénztár.

Ezért örömmel üdvözöljük a földmiveltésügyi miniszter azon újabb keletű alkotását, melylyel a pénztár hatáskörét oly alaposan kibővítette, amennyiben azt a temetkezési és kiházasítási egyletek jogkörével ellátta. Ezzel a kibővítéssel a pénztár egészen a nép felkéréséhez férközött.

Tudvalevő, hogy milyen nagyszerepet játszanak a mi népünk életében a temetkezési és kiházasítási egyletek, melyeknek sok százezerre rugó tagja van. Alig van nagyobb községe az országnak, a melyben kiházasítási vagy legalább temetkezési egylet ne lenne.

A szegény ember, aki küzködéses munkájával telt életében nem tud arról gondoskodni, hogy jól éljen, legalább azt az egyet akarja magának biztosítani, hogy halála után illő keresztény módra helyeztessék az örök nyugalom helyére. A kiházasítási egyletek való lépés pedig az ideálja minden szellemnek és vagyontalan hajadonnak.

És amilyen népszerű ez az intézmény, olyannyira irreális. Ez egyleteket csak olyan műveletlen s az üzleti életben és a biztosítási ágba teljesen járatlan emberek vezetik, mint maguk a tagok s nap — nap után bukznak, magukkal rántva a sok száz tagot, akik ver-jtékekkel szerzett filléreiket éveken át fizették be a temetkezési, vagy kiházasítási egyletekbe. Az ilyen egyletek panamáiról is sokat hallottunk már, e panamák az utóbbi időkben már olyannyira elszaporodtak úgy a fővárosban, mint a vidéken, hogy a befűgyminiszter jónak látta szigorú rendel-tében ez egyletek működését korlátozni és ellenőrizni. S szeri se száma a szegény embereknek, akik az ilyen panamák folytán elvesztették a pénztár-t.

De most hogy a gazdasági munkás és cseléd-pénztár egyúttal temetkezési és kiházasítási pénztár is lesz, előnyösen változik meg ez az állapot. Mert állami intézmény, tehát a legszilárdabb és legbiztosabb amit e nemből alkotni lehet, fog a nép rendelkezésére állni, hogy itt biztosítsa magát. Nem lesznek többé panamák, nem kallódik el a nép keservesen összetakarított pénze. Ime, ez a munkás és cseléd-pénztár kibővítésének közvetlen eredménye!

Ez az állami intézmény az, amellyel az állam a legszorosabban forrlhat össze a néppel s ezért ezt az intézményt, ha áldozatok árán is, folyton tökéletesíteni és szélesíteni kell, mindaddig, míg csak minden szegény ember tagja lesz. — S ebben a munkában támogatssa minden érejlével az államot a művelt és vagyonos magyar társadalom!

H I R E K.

— József főherczeg Eleméren. József főherczeg kedden délután érkezett Elemére, hol városunk országgyűlési képviselőjének báró Daniél Ernő v. b. t. t. volt kereskedelmi miniszternek volt vendége. A pályaudvaron a vendéglátó nemes báró és két fia várta a magas vendéget. Ott volt még gróf Bethlen Miklós főispán, dr. Delimanic Lajos alispán és számos más előkelőség. Este József főherczeg tiszteletére diner volt a Daniél kastélyban. A község legtöbb házában nemzeti szini lobogók lengtek és a község lakossága riadó éljenzéssel üdvözölte a magas vendéget. József főherczeg szerdán este utazott el Elemérről.

— Személyi hírek. Főispánunk bajsai Zákó Milán kedden érkezett vissza városunkba. — Péter Pal Újvidék s. kir. város főispánja városunk volt kiváló polgármestere a mult vasárnap és hétfőn városunkban időzött. Hétfőn dél-lőtt meglátogatta volt tisztársait a városi házában és a városban is tett több látogatást. A délutáni helyi hajóval utazott vissza székhelyére. A hajóállomáson számos tisztelője és barátja várta, hol szívélyes búcsút vettek városunk diszpolgárából.

— Szabadságon. Mattanovich Adolf polgármester július 1-én kezdte meg 6 heti szabadság idejét és családjával együtt Herkulesfürdőbe utazott. Tavo-léte alatt Szabó János főjegyző helyettesíti a polgármestert. Bogdánov János tanácsnok július 16-ig szabadságra ment. — Dr. Theodorovics Panta kerületi orvos esztőtörökön nehány napi szabadságra megy. Hivatalos ügyeit dr. Nenadovics Lyubomir látja el.

— Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Hortobágyi Zsigmond, Javorik János, dr. Kiss Endre és Peterfy Lajos helybeli főgymnasiunai tanárokat a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába.

— Szabadságolások a kir. törvényszéknél. A kir. törvényszék bírói karából szabadságra mentek illetve: Gerle Jakab július 1-ével 6 hétre, Scholmaschky Adolf július 5-től két hétre és Nauer György július 9-től hat hétre.

— Tanügyi hír. Faragó János kir. s. tanfelügyelő a mai napon megkezdte hat heti szabadságát és üdülés céljából elutazott városunkból. A

tanfelügyelőség ügyeit ezen idő alatt Martin Imre polg. és felső kereskedelmi iskolai igazgató vezeti.

— **Gondnoksági ülés.** Az áll. iskolák gondnoksága szerdán ülést tartott Christian Antal elnökölte alatt. A folyó ügyek tárgyalásán kívül megemlítendő, hogy az egyik még múlt év november havában kinevezett tag, ki az eskütétel előtt már gyakorolta tagsági jogait, dr. Scsitinszky Adolf csak most tette le az esküt, és hogy a gondnokság kérdést intéz a miniszterhez, vajjon a vizsgán megjelenő gondnoksági kiküldöttek van-e joga illetve kötelessége a vizsgán tapasztalt tanítási eredményről jelentést tenni. Mindkét tárgyra alkalmilag visszatérünk még.

— **Leégett vármegyeház.** Torontál vármegye székháza. Nagybeeskerek legszebb palotája csütörtökön reggel a tűz mártaléka lett. A tűz d. e. 8 órakor ütött ki a főispáni lakrész padlásán és az egész jobb szárnyat és a remek gyűlésterem fölötti kupolát elpusztította. A nagybeeskerei és a segítségükre sietett écska i és melenczei tűzoltóságoknak hathatósan támogatva a katonai helyőrségtől, sikerült a tűzvészt elfojtani és a büszke palota legnagyobb részét a pusztulástól megmenteni. A kár így is nagy, de biztosítás által megtérül. A tűz, a megégett vizsgálat szerint — valamely munkás vigyázatlansága folytán keletkezett.

— **Mi lesz a szabadfürdővel.** A város ezelőtt három évvel szabadfürdőt állított a szegényebb lakosság számára. Akkor kiváló alkotásnak hirdették ezt az óra alatt székelő urak s a szegény nép örült is neki és igénybe is vette. Az idén azonban, a múlt hét kánikulai hőségében hiába keresték a városi szabadfürdőt. Az még felálltva illetve használható állapotba helyezve nincs. Állítólag a magas vízállás miatt nem lehet azt felállítani. Hát ez olyan otromba kifogás, hogy ennek kátforrása iránt méltán érdeklődhetnek a város polgármestere. Mi azt hisszük, hogy a város közgyűlése azért szavazta meg a szabadfürdő költségét, hogy a népek és különösen gyermekeik legyen biztos helye, hol fürdőjének. És most valamely közegnek felületessége megfosztja őket ettől a csekély élvezettől, és ezáltal belekergeti felnőttek és gyermekeket egyaránt a szabadban való fürdés veszélyébe. Kérünk orvoslást.

— **Megmentett gyermekek.** Gyermeki könyelműség majdnem mely gyászba borított két családot az elmúlt héten. Egy 11 éves Dragojev Péter nevű fiú egy lélekvesztőben csónakázott a Temesben. A hajóállomás közelében a könnyű jármű a fiú ügytelensége folytán fölbortult és a fiú a Temes hullámaiban elmerült. A hajóállomáshoz kirendelt derék rendőr, Krausz Konrád megmentette az úszni nem tudó s már fuldokló gyermeket a biztos haláltól. Ugyancsak a múlt hét keddjén mentette ki Dörner József a Temeskomp vámszedője a szabad Temesben fürdőzőt 8 éves Szrbuly Sándort. A bátor életmentő ruhástul ugrott a megáradt folyóba az elmerülő fiú segítségére s majdnem drágán fizette meg vállalkozását, mert a fuldokló olyan szerencsétlenül fogta meg a megmentésére sietett Dörner karjait, hogy annak előbb saját életeért kellett harcolnia s csak azután segíthetett a kis fiún, a mi szerencsére sikerült is. A bátor életmentők a legteljesebb dicsőretet érdemlik.

— **Veszélyes gyermek mulatságok.** A Temes megdagad hullámain számos gyermek által hajtott és kormányozott csónokok, lélekvesztők sikamlanok tovább. Élvezett nézni az életkedvtől duzzadó ifjuság kedvtelését, de nem ritkán borzalommal látja a szemlélő a gyerek-sportemberek vakmerő próbálkozásait. A rendőrség ezért ez utón is figyelmezteti a szülőket, és gyámokat hogy gyermekeiket felügyelet nélkül ne engedjék csónakázni, mert azok gyakran a Dunáig mennek ki, s mivel esetleges szerencsétlenség esetén a szülőket és gyámokat vonatnak felelősségre. Ugyancsak veszélyes és tilos a szabadban való fürdés.

— **Vihar mindenütt.** A szerdán este dühöngött félelmetes szélvész, mely városunkban és vidéken szerencsére nagyobb kárt nem okozott, az egész országon végig száguldozott. Az ország minden vidékéről adnak a szerdai orkánról hírt. Szomorú, hogy sok helyütt jégesővel párosultan dühöngött és a gazdáknak a termésbe vetett reményeit teljesen tönkre tette elpusztítva a vetéseket, szőlőket és gyümölcsösöket.

— **Aratnak.** Megpendült a kasza s a halavány-sárga kalászkok rendje mint egy aranypatak hullámozik az aratók oldalán. Holnap kezdődik mindenütt a várva-várt aratás. Marokverő lányok dala esendül majd föl az alkonyi hűs megérkezéssel s a tarlók sikkja fölött sorakoznak majd a buza-keresztek. Hordják össze a kényeket, hogy ezekből keresztek, a keresztek pedig asztalokat rakjanak majdan. Tart az aratás. Pacsirtónótás, harmatos hajnalról az esti csillag fölragyogásáig. Talpon van a földmivelő egész háznépével, itt a nagy munka, a legnagyobb munka. Gyűjtik a kalászból rejtett magot, a mindennapi kenyérek magját. S a gazda lovattal kalappal halálkodik az Űrnak, kinak áldása megérielte a szépen termett gabonát, megadta neki mindennapi kenyerét.

— **Védelmet a fáknak.** Az utcai fáultványeken sajnos nagyon gyakran tapasztalunk vandalizmus ellen bizony már igen sokszor szólaltunk fel. A fiatal még alig gyökeret vert fákat rászogatják, kergét hol éles, hol tompa eszközökkel lehasogatják, megvágják, galyakat kövekkel lehajigálnak. Ezekre és sok egyéb a fáknak nem előnyös dolgokra minden alkalommal felhívtuk a rendőrség figyelmét. Most néhány napja, mióta az utcaikon szépen díszlő hársfák virágoznak a fapuszításnak egy igazán felhatharító módját lehet észlelni. Sthanczok, de meglett emberek is gyűjtik a hársvirágot de oly módon, hogy a fák nagyon is megsínylik — ha éppen tönkre nem mennek — az emberiség egészsége érdekében való virág gyűjtést. Leginkább kámpós botokkal lehúzzák a fak alsó ágait de olyanynyira, hogy azok letörnek. A múlt

héten a Király utcának a Corvin és Ráday utcák közti részében és a Réva-Ujfalvi uton levő hársfák igazán szármalmas képet mutattak letört galyaikkal és karvastagságu ágaikkal. Igazán ideje volna ennek a vandalizmus már egyszer véget vetni; ha a rendőrség megteszi a kötelességét de a közönség is segítségére jön az által hogy a fapuszítókat vagy lefűleli és átadja vagy feljeleníti a rendőrségnek, akkor bizonyára megszűnik ez a legutolsó faluban sem tapasztalható sem meg nem tűrhető vadság.

— **Betétszerkesztési ügyekben** az igazságügy-miniszter önálló működési körrel ruházta fel Almásán Márk itteni tvszéki betétszerkesztési inokot.

— **Uj mélykút.** A Mrezy- és Templom utca sarkán új mélykutat fúrat a város. A megtartott versenytárgyaláson Götz András és fia helybeli jövevű géplakatos cég nyerte el a munkát 879 koronáért. A fúrás már legközelebb kezdetét veszi, mi által egy nagy városrésznél régi jogos kívánsága kielégítést nyer.

— **A Klastrom utca kövezése.** A rom. kath. templomhoz vezető Klastrom utca valamint az szomszédos Iskola utca koczkaburkolási és rendezési munkálatokra a zárt ajánlati versenytárgyalás határideje július 26-án jár le. A tervek, költségvetés és árlejtési feltételek a városi mérnöki hivatalban beintketek. A burkolási munkák 16800 koronával vannak előirányozva.

— **A ki 15 év alatt akarja bejárni a világot.** Boneff Péter bolgár hírlapíró és neje a világot 15 év alatt akarják gyalogszerrel körülutazni. Eddigél már Európa nagy részét beutazták, most Magyarországot járják. Mindenütt képes levelezőlapokat árulnak, melyeken neki, meg feleségének van az arcképe, a két kép között pedig jelkép gyanánt a földgömb. Temesvárról Beeskerekre, onnan tegnap hozzánk érkeztek. Innen tovább mennek Ázsiába, Afrikába és Amerikába. A mérész, vállalkozó házaspár már egy éve utazik.

— **Becsületes találó.** Münster Imre a múlt héten az Erzsébet téren 10 koronát talált és a rendőrségnek átadta. Az összeget Hlinger Antal tanonc vevette el, ki ragyogó arccal vette át a rendőrségnél az ő nagy vesztességét.

— **A gazdasági tudósítók figyelmébe.** A mezőgazdasági állapot előrehaladásával immár megközelítően felbecsülhetők a várható terméseredmények. Tekintettel azon körülményre, hogy tapasztalat szerint a gazdasági tudósítók közül többen a várható termésnek számszerű becslését még egyáltalán nem vagy csak ritkán teljesítik: a miniszter főlkéri a gazdasági jelentések egyöntetű megszerkesztetése végett a gabona terméskilátásokról megközelítő számbeli adatokat az ezután előterjesztendő jelentéseikben most már okvetlenül közölni s ezen számszerű becslések közlését a próbacéplési munkák befejeztéig folytatólag teljesíteni sziveskedjenek.

— **A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgálata** a Temesvárott szervezett bizottság által 1902. évi július hó 17-én reggel 8 órakor kezdve a m. kir. államvasutak műhely épületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerint belyegve s felszerelt kártyék a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (Jozsefvár, Hunyady-ut 17. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

LAPUNK KIADÓHIVATALA UTJÁN MEGRENDELHETŐ CSEKÉLY RÉSZLETFIZETÉS MELLETT.

Franklin Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRŐK

A magyar irodalom főbb művei.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIRŐK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomhatja.

Minden remekirő munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltatással és életrajzzal.

KEDVEZMÉNY
A MAGYAR REMEKIRŐK
MEGRENDELŐINEK.

Shakspere összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bontó ára a Magyar Remekirők-árvál azonos díszes kötetben, 30 korona, a Magyar Remekirők megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar Shakspere, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekirők-nak.

A Magyar Remekirők első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; felvétenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekirők 3 koronás (Shakspere színműveivel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhető meg e Rendelő-lap útján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a MAGYAR REMEKIRŐK kiadóhivatalához.

— **Vasutjegy a menyországba.** Megható eset történt a verbázi vasúti állomáson. Néhány nap előtt egy kis leányka állított a pénztárhoz, letett 40 fillért s egy vasúti jegyet kért a menyországba. A kis leány anyja ugyanis meghalt, s anyjának halála után testvérénél élt. Hasztalan volt a csitítás, a kis leányt nem lehetett megvizsgálni. Csak akkor kezdett megvizsgálatolni, mikor elhitte, hogy édes anyja a menyországba utazott. Ettől fogva félre-rakogatta a testvérétől ezukorra kapott krajczárokat, mignem 40 fillérré tett szert. Ezzel aztán édesanyja után akart utazni.

— **Elvesztett bankjegy.** A napokban egy uri ember a Gizella utcán és Ferencz József térnek a Jefremovics féle üzletig vezető uton 1 drb. 50 koronás bankjegyet vesztett el. A becsületes megtaláló illő jutalomra számíthat, ha a rendőrségnél átadja a nagy bankót.

— **Földbérlet.** A Dolovai ut mentén fekvő Staics-féle egy tagban 75 hold szántóföldből, lakóházból és gazdasági épületekből álló pusztája 5 évre árlejtés útján bérbe adatik július hó 12-én d. é. 10 órakor a helyszínen. A kiküldési ár holdankint és évenként 42 kor.

Közgazdaság.

Hogyan irtsuk a répabogarat.

A répatermelésnek legnagyobb ellensége a répabogár, a melynek két fajtája van, u. m. a fekete és a szürke színű. — A fekete színű főként mesgyékben, árokpartokon s hereföldeken tartózkodik földalatti lyukakban, s tavasszal midőn meledgni kezd, előbujik földalatti rejtekből s egyenesen neki megy a répával bevetett tábláknak. — Egy-két héttel a fekete színű bogár előbuvása után megjelenik a szürke is s így együttvéve oly mérhetetlen pusztítást visznek véghez, hogy egy rövid 24 óra alatt az egész répatermést megesszik. — Pusztítása különösen veszedelmes jellegűt ölt akkor, ha egy kiadó tavaszi eső után, jó melegen sűt a nap. —

A védekezésnek, illetve irtásnak egyedüli módja: az összeszedetés. — Igaz ugyan, hogy ez az eljárás költségese és hosszadalmas, de biztos. — Fődolog az, hogy mielőtt az első répabogár megjelenik a reggeli órákban, azonnal lássunk az irtáshoz, állítsunk be a répa áblába annyi gyereket, a mennyit csak állíthatunk s szedjék azok össze a bogarakat reggeltől estéig szakadatlanul. — Este 6-7 óra tájban a szedést abban lehet hagyni, mert mielőtt a nap elbujik, a répabogarak is visszasietnek földalatti rejtekhelyeikbe. — Az irtást addig kell folytatni, míg a répa el nem éri teljes levélbokrosodását, a mely idő körülbelül június hó közepére esik. — Ebben az időszakban a bogarak petéiket nagyobbbrszét már a föld alá tojták s az elkészített elpusztulnak, a melyek pedig még itt ott találhatók, a kifejelett répalevélben már nagy kárt nem okoznak, mert a növény gyors növekedése túlszárnyalja a bogár éhségét s azután az ilyen levél már nem is oly kedves eledel, mint a zsenge levél. — Múltan tapasztalat szerint a bogarak főként a zsenge leveleket kedvelik, arra kell törekedni, hogy a répa mihamarabb túlessen a zsenge fejlődési időn. — Ezt elérendő, tanácsos lesz műtárgyak alkalmazásával a fejlődést előmozdítani. — Végül, ha a ezukorrépa már a földből kiszedetett, haitsunk a táblára sertéskondát, mert a sertések a répatarlón sok álcát, bábót és bogarat emésztenek meg.

A magyar nemzeti irodalom kincsesházát képezi a Magyar Remekirők 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyetlen egyintetű összkiadásának ára 55 kötetben, díszes vászonkötésben 220 korona.

Ezeket kívül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIRŐK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br. Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikos Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István gr.; Teleki László gr.; Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Népballadák, Kuruczoköltészet

RENDELŐ-LAP.

A MAGYAR REMEKIRŐK kiadóhivatala útján ezenel megrendelem a Réval Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társ.-tól Budapest VIII. Üllői-ut 18.

a) A „Magyar Remekirők” 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatonként 20 koronát utánvétellel.
b) A „Magyar Remekirők” és Shakspere műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel.
c) A „Magyar Remekirők” és Shakspere műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
d) A „Magyar Remekirők” Shakspere nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Réval Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaság pénztáránál Budapestben fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegészítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatolagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Társaságunk jogában áll, a portóköltésig hozzászámitása mellett, postai megbízással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

